

Literatura grega clàssica i hel·lenística

Codi: 100415

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500243 Estudis Clàssics	OB	3	1
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	3	0
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Joan Pagés Cebrián

Correu electrònic: Joan.Pages.Cebrian@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

- Aquesta assignatura es concep com una iniciació a la història de la literatura grega de les èpoques clàssica i hel·lenística. No es requereixen coneixements previs d'aquesta matèria per poder cursar-la però, tanmateix, és recomanable que els estudiants hagin cursat anteriorment l'assignatura "Literatura grega arcaica i clàssica".
- És molt convenient que els estudiants tinguin coneixements avançats de grec clàssic per poder fer lectures i comentaris de textos escrits en aquesta llengua.
- Convé també que els estudiants tinguin un nivell bàsic d'anglès i de francès, atès que es podran fer lectures i activitats extretes de bibliografia en aquestes llengües.

Objectius

- Aquesta assignatura forma part de la matèria "Literatura" del tercer curs del grau en Estudis Clàssics i es planteja com una assignatura de Formació Bàsica. S'inclou també en el pla d'estudis dels Graus Filològics Combinats com una assignatura Optativa de tercer o quart curs.
- Els seus continguts cerquen oferir una aproximació a l'estudi dels darrers períodes de la literatura grega, tot definint-ne els conceptes i els límits temàtics i cronològics, per tal que els alumnes puguin reconèixer i analitzar les obres i els autors que en formen part.
- Pel que fa als continguts, aquesta assignatura forma una unitat temàtica amb l'assignatura "Literatura grega arcaica i clàssica", programada per al segon curs del grau en Estudis Clàssics.

Competències

Estudis Clàssics

- Explicar un text literari, aplicant els propis coneixements literaris, mètrics i estilístics.
- Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.

- Obtenir informació, a partir de l'estudi de les fonts escrites gregues i llatines, que permetin un accés a diferents aspectes dels realia (realitat sociocultural del món antic).
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Explicar un text literari, aplicant els propis coneixements literaris, mètrics i estilístics.
- Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.
- Obtenir informació, a partir de l'estudi de les fonts escrites gregues i llatines, que permetin un accés a diferents aspectes dels realia (realitat sociocultural del món antic).
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els fenòmens literaris en els textos de lectura obligatòria i la seva recepció en les literatures occidentals.
2. Demostrar que es coneixen els principals manuals de literatura i les seves diferents orientacions.
3. Elaborar un comentari literari d'un text grec o llatí (segons correspongui) des del punt de vista formal i de contingut, identificant motius literaris, figures d'estil, retòriques i, si escau, formes mètriques.
4. Examinar un aspecte monogràfic d'un passatge literari i connectar-lo amb els realia.
5. Explicar, oralment o per escrit, temes, gèneres literaris, períodes, autors i obres, i la seva pervivència.
6. Llegir i traduir correctament textos clàssics en grec de dificultat progressiva.
7. Llegir i traduir correctament textos en grec/llatí (segons correspongui) de dificultat progressiva.
8. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
9. Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats per al treball en equip: compromís amb el mateix, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
10. Utilitzar amb eficàcia i de manera autònoma les eines filològiques bàsiques.
11. Utilitzar les diferents aplicacions informàtiques per al tractament de textos en grec clàssic.

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura comprenen, d'una banda, l'aproximació teòrica als principals autors, obres i gèneres literaris grecs de les èpoques clàssica i hel·lenística i, de l'altra, la realització de comentaris de text i de traduccions per tal de poder assimilar i aplicar els coneixements teòrics adquirits. Al final del curs i sempre que el cronograma ho permeti, es dedicaran dues sessions a la literatura grega d'època imperial.

Els temes que es tractaran són aquests:

I. La comèdia grega

- I.1. L'origen de la comèdia: principals teories
- I.2. L'estructura de la Comèdia Antiga
- I.3. La Comèdia Antiga: política i societat
- I.4. Els primers còmics
- I.5. Aristòfanes: temàtica i evolució del seu teatre
- I.6. Menandre i la Comèdia Nova

II. La historiografia dels segles V i IV aC.

- II.1. Tucídides i la seva concepció de la Història
- II.2. Xenofont: obres filosòfiques, històriques, biogràfiques i tècniques
- II.3. El pamflet polític: el "Vell Oligarc"
- II.4. La monografia històrica

- II.5. Èfor i Teopomp
- II.6. Els *Hellenica* d'Oxirrinc
- III. Sofística i oratòria
 - III.1. Orígens de l'oratòria: el discurs preretòric
 - III.2. El moviment sofístic: Protàgoras, Gòrgias, Pròdic i Hípias
 - III.3. Els gèneres oratoris
 - III.4. L'estructura i el llenguatge del discurs
 - III.5. Els logògrafs: Antifont, Lísias i Isòcrates
 - III.6. L'oratòria política: Demòstenes i Èsquines
- IV. La literatura científica i tècnica
 - IV.1. Els orígens de la sistematització científica
 - IV.2. Matemàtica, astronomia i botànica
 - IV.3. Els orígens de la medicina empírica
 - IV.4. L'escola mèdica de Cos: base filosòfica i mètode racional
 - IV.5. El *Corpus Hippocraticum*
- V. La filosofia dels segles V i IV aC.: Plató i Aristòtil
 - V.1. El diàleg com a gènere literari
 - V.2. L'evolució del pensament platònic
 - V.3. La dialèctica i la poètica platòniques
 - V.4. Ètica i utopia en Plató
 - V.5. Plató i l'Acadèmia
 - V.6. Aristòtil i el *Corpus Aristotelicum*
 - V.7. Filosofia i política
 - V.8. Aristòtil i el Perípat
- VI. La poesia hel·lenística
 - VI.1. El període hel·lenístic
 - VI.2. Les característiques de la poesia hel·lenística
 - VI.3. Els gèneres literaris: l'epil·li, l'elegia i l'epigrama
 - VI.4. Cal·límac: himnes, *Aitia* i iambes
 - VI.5. Apol·loni de Rodes i la renovació de l'èpica
 - VI.6. Teòcrit i l'idili bucòlic
 - VI.7. La poesia didàctica: Arat i Nicandre
 - VI.8. Licòfron, el poeta obscur
 - VI.9. Herodas i el mim
 - VI.10. Poetesses hel·lenístiques
- VII. La prosa hel·lenística
 - VII.1. La filosofia hel·lenística
 - a. L'Acadèmia i el Perípat
 - b. L'estoïcisme: Zenó
 - c. Els cíncics
 - d. Els esceptics
 - e. Epicur
 - VII.2. La historiografia hel·lenística
 - a. Els historiadors d'Alexandre
 - b. Polibi
 - c. Diodor
 - VII.3. Gramàtica i filologia
 - VII.4. Els inicis de la geografia
 - VII.5. La literatura judeo-hel·lenística
- VIII. La literatura d'època imperial
 - VIII.1. La poesia grega d'època imperial: l'epigrama, els himnes i la renovació de l'èpica
 - VIII.2. La prosa grega d'època imperial: Dionís d'Halicarnàs, Lluccià de Samòsata i Plutarc
 - VIII.3. Els gèneres marginals: la novel·la i la faula

Metodologia

- La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà en combinar les explicacions teòriques de cadascun dels temes amb la lectura i el comentari d'una selecció de textos, originals o en traducció, que serveixin per il·lustrar els diferents gèneres literaris i autors tractats.
- A principi del curs es lliurarà un dossier amb una selecció de textos que, d'una banda, seran comentats a classe i, de l'altra, serviran per al treball individual o en grup dels alumnes. Al llarg del curs se'n podran afegir altres de complementaris, en funció de les necessitats i els interessos dels estudiants.
- Pel que fa a la lectura de *Les Argonàutiques* d'Apol·loni de Rodes, se'n farà una avaluació mitjançant la realització d'una prova de lectura que demostrï que l'estudiant ha llegit l'obra, n'ha comprès els continguts i és capaç de situar-la en el seu context de producció, així com de valorar-ne la seva importància en el nostre llegat cultural.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició de temes d'acord amb la programació de l'assignatura	30	1,2	2, 3, 4, 5, 10, 11
Presentació oral o escrita de comentaris de text i traduccions	15	0,6	1, 3, 4, 5, 6, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Exercicis puntuables	7	0,28	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10
Lectura orientada de <i>Les Argonàutiques</i> d'Apol·loni de Rodes	24	0,96	1, 3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Interpretació dels autors, de les obres i dels gèneres literaris tractats	33	1,32	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11
Realització d'exàmens parcials	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 10
Realització de comentaris de text i traduccions	33	1,32	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11

Avaluació

La qualificació final de l'assignatura serà la mitjana entre:

1. Prova de lectura sobre les *Argonàutiques* d'Apol·loni de Rodes (20%)
2. 1r examen parcial (35%)
3. 2n examen parcial (35%)
4. Presentació oral d'un comentari de text i una traducció d'un dels autors inclosos en el temari de l'assignatura (10%).

És important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència regular a classe i la realització i el lliurament de les activitats proposades a classe en els terminis establerts.

Es considerarà "No avaluable" l'alumne que no hagi realitzat cap de les proves escrites.

Reavaluació:

- L'estudiant tindrà dret a presentar-se a la reavaluació si prèviament ha fet totes les activitats d'avaluació.
- A la reavaluació, l'estudiant podrà recuperar només la nota corresponent a un dels dos exàmens parcials realitzats al llarg del curs (35%).
- No es contempla la reavaluació per pujar nota.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Comentari de text i traducció a classe	10%	0,5	0,02	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Lectura de Les Argonàutiques d'Apol·loni de Rodas	20%	1,5	0,06	1, 3, 4, 5
Primer examen parcial	35%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11
Segon examen parcial	35%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11

Bibliografia

Manuale bàsics

Adrados, F.R. (1983). *Fiesta, comedia y tragedia*. Madrid 1983.

Alsina Clota, J. (1967). *Literatura griega. Contenido, problemas y métodos*. Barcelona: Ariel.

Bakker, E.J.(ed.) (2010). *A Companion to the Ancient Greek Language*. Chichester, U.K. ; Malden, MA : Wiley-Blackwell.

Bugh, G.R. (2006). *The Cambridge Companion to the Hellenistic World*. Cambridge; New York: Cambridge University Press.

Cambiano, G.; Canfora, L.; Lanza, D. (eds.) (1994). *Lo spazio letterario della Grecia Antica, I-III*. Roma: Salerno editrice.

Cassio, A.C. (ed.) (2008). *Storia delle lingue letterarie greche*. Firenze: Le Monier Università.

Colvin, St. (1999). *Dialect in Aristophanes and the Politics of Language in Ancient Greek Literature*. Oxford: Clarendon Press.

Della Corte, F. et al. (1972). *Introduzione allo studio della cultura classica. I: Letteratura*. Milano: Marzorati editore.

Easterling, P.E.; Knox, B.M.W. (eds.). *The Cambridge History of Classical Literature. I: Greek Literature*. Cambridge.: Cambridge University Press.

García Gual, C. (1972). *Los Orígenes de la novela*. Madrid : Istmo.

--- (2002). *Apología de la novela histórica y otros ensayos*. Barcelona : Península

Gill, M.L.; Pellegrin, P. (2006). *A Companion to Ancient Philosophy*. Malden: Blackwell.

Gray, V.J. (2010). *Xenophon*. Oxford ; New York : Oxford University Press

Grethlein, J. (2010). *The Greeks and their Past: Poetry, Oratory and History in the fifth Century BCE*. Cambridge ; New York : Cambridge University Press.

Lesky, A. (1968). *Historia de la literatura griega*. Madrid: Gredos.

López Eire, A. (1994). *Los orígenes de la oratoria y la historiografía en la Grecia clásica*. Zaragoza : Universidad de Zaragoza, Departamento de Ciencias de la Antigüedad.

López Férez, J.A. (ed.) (1988). *Historia de la literatura griega*. Madrid: Cátedra.

Luri Medrano, G. (1998). *El Proceso de Sócrates : Sócrates y la transposición del socratismo*. Madrid : Trotta, cop.

McDonald, M.; Walton, J.M. (eds.). *The Cambridge Companion to Greek and Roman Theatre*. Cambridge; New York: Cambridge University Press.

Molinari, C. (ed.) (1994). *Il teatro greco nell'età di Pericle*. Bologna: Il mulino.

Momigliano, A. (1984). *La historiografía griega*. Barcelona : Crítica, cop.

Reverman, M. (2014). *The Cambridge Companion to Greek Comedy*. Cambridge; New York: Cambridge University Press.

Romilly, J. (2008). *L'Invention de l'histoire politique chez Thucydide*. Paris : Rue d'Ulm.

Saïd, S.; Trédé, M.; Le Boulluec, A. (2012). *Histoire de la littérature grecque*. Paris: PUF.

Susemihl, F. (1965). *Geschichte der Griechischen Literatur in der Alexandrinerzeit, vol I-II*. Hildesheim: Georg Olms.

Whitmarsh, T. (2007). *The Cambridge companion to the Greek and Roman novel*. Cambridge ; New York : Cambridge University Press.